

**Daszewski, Wiktor Andrzej /
Sztetyło, Zofia**

**Przedstawienia "Temple-boys" w
plastyce figuralnej Cypru**

Studia i Materiały Archeologiczne 7, 107-116

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Wiktor Andrzej Daszewski, Zofia Sztetyło

PRZEDSTAWIENIA "TEMPLE-BOYS" W PLASTYCE FIGURALNEJ CYPRU

Wśród przedstawień figuralnych charakterystycznych dla rzeźby cypryjskiej, jedną z najbardziej interesujących grup są przedstawienia tzw. "Temple-boys", występujące w plastyce cypryjskiej od IV wieku p.n.e. do I wieku n.e. Są to niewielkie, najczęściej wapienne, rzadziej terakotowe figurki małych chłopców ukazanych frontalnie, którzy siedzą w charakterystycznej postawie z jedną nogą podwiniętą i ułożoną horyzontalnie, drugą, zgiętą w kolanie, opartą stopą o ziemię. Chłopcy ubrani są zazwyczaj w krótką tunię odsłaniającą podbrzusze z wyraźnie ukazanymi genitaliami, jedna z dłoni często trzyma ptaka, zwierzę lub owoc, głowę okrywa niekiedy płaski beret. Nieodłącznym elementem ubioru jest naszyjnik z symetrycznie rozmieszczonymi zawieszkami, wśród których powtarza się umieszczone centralnie przedstawienie brodatej twarzy bądź podłużny, wrzecionowaty przedmiot trudny do identyfikacji, być może schematyczne wyobrażenie fallusa.

Dla sposobu opracowania przedstawień charakterystyczny jest płaski modelunek, linearyzm w ukazaniu draperii, schematyczny bezruch postaci i konwencjonalny uśmiech nadający twarzom chłopców wyraz bezmyślności i infantylizmu.

Geneza, typologia i funkcja "Temple-boys" są przedmiotem dyskusji i nie zyskały dotychczas jednoznacznych wyjaśnień. Swą nazwę omawiana grupa rzeźb zawdzięcza J. Myresowi¹, który po raz pierwszy użył jej prezentując zabytki z Muzeum Cypru w końcu XIX wieku. Nieliczne, znane wówczas badaczowi przykłady "Temple-

¹ J. L. Myres, M. Ohnefalsch-Richter, A Catalogue of the Cyprus Museum, Oxford 1899, s. 110. Por. także L. Palma di Cesnola, A Descriptive Atlas of the Cesnola Collection of Cypriote Antiquities in the Metropolitan Museum of Art, New York 1903, I, pl. CXXXII, 986.

Il.1. Przedstawienie "Temple-boy". Cesnola,
Atlas I, pl. C XXXII, 1986

-boys", dziś, według ostatnich badań C.Beer, osiągnęły liczbę około 220 zabytków, w całości lub we fragmentach przechowywane w licznych muzeach i kolekcjach prywatnych, przede wszystkim na samym Cyprze². Wiele z nich nie zostało jeszcze opublikowane.

² C.Beer, A "Temple Boys" and a Head with cap from Cyprus, (w:) Medelhavsmuseet Bulletin 13, 1978, s.41 i nast., oraz: Cypriote "Temple-Boys": some Problems, Praktika, Leukosia 1985, s. 385-390.

Typ przedstawienia, zdaniem niektórych badaczy, wykształcił się pod wpływem repertuaru plastycznego obszarów Starożytnego Wschodu, zaś za jeden z pierwowzorów przedstawienia uważany jest typ małego, siedzącego Horusa-dziecka, popularny w plastyce egipskiej³. Inni badacze poszukują analogii w kręgu plastyki Sydonu, dla niektórych zaś prototypu przedstawienia poszukiwać należy w repertuarze rodzimej rzeźby archaicznej Cypru⁴.

³ Pogląd taki prezentuje m.in.: Th.Hadzisteliou-Price, The Type of the Crouching Child and the "Temple Boys", BSA 64, 1969, s.95-96. Przeciw tej teorii świadczy chociażby fakt znanego w sztuce cypryjskiej przedstawienia dziecięcego zapożyczonego ze sztuki egipskiej, a mianowicie Harpokratesa. W sztuce cypryjskiej uległ on przetworzeniu i występuje najczęściej jako stojący młodzieniec. Por. I.Nicolaou, The Cult of Oriental Divinities in Cyprus, Archaic to Graeco-Roman Times, (w:) Hommage à Maarten J. Vermaseren II, EPRO 68, Leiden 1978, pl.CLXVI (ziota zawieszka). Por. także Th.Oziol, Salamine de Chypre VII. Les lampes du Musée de Chypre, Paris 1977, pl.36, 645 a-b) przedstawienie młodzieńczego Harpokratesa na lampkach rzymskich. (Por. również płaskorzeźba z kości słoniowej ukazująca stojącego Harpokratesa znaleziona w Paphos w: W.A.Daszewski, Testimony of the Isis Cult at Nea Paphos, Mélanges offerts à Jean Vergoutier, ed. Recherches sur les Civilisations, Paris 1985, s.66 (Paphos Museum No O. 755).

C.Beer zwraca uwagę na fakt, że występujący na obszarze Egiptu popularny typ siedzącego dziecięcego Harpokratesa różni się od typu "Temple boy" nadmiernie rozbudowanym fallusem, oraz że w Egipcie nie znaleziono przedstawienia odpowiadającego typowi "Temple boy", o identycznych cechach charakterystycznych.

⁴ W plastyce sydońskiej istnieją liczne analogie przedstawienia "Temple boys", łącznie z naszyjnikami, w które były one wyposażane. Por. m.in. M.Dunand, La statuaire de la favissa du temple d'Echmoun à Sidon, Archéologie und Altes Testament, Festschrift für Kurt Galling, Tübingen 1970, s.61-67; Za wykształceniem przedstawień "Temple-boys" na Cyprze przemawia przede wszystkim fakt ich masowego występowania na stanowiskach cypryjskich i sporadycznego odnotowania ich znalezisk na innych obszarach. Z Kartaginy pochodzi np. 1 zabytek. Por. G.Perrot-Chipiez, Histoire de l'art dans l'Antiquité vol.II, Phénicie et Chypre, Paris 1885, s.458, fig.327. Za wykształceniem omawianego typu w okresie archaicznym przemawia charakterystyczna maniera właściwa rzeźbom archaicznym, widoczna w wapiennych i terakotowych figurkach "Temple-boys" okresu klasycznego i hellenistycznego. Na ten fakt zwraca uwagę Westholm, próbując równocześnie wyjaśnić archaizującą manierę rzeźb hellenistycznych użyciem twardego wapienia, co, zdaniem badacza, powodowało "stylową degenerację". Por. A.Westholm, Sculptures from the Temple-Site at Soli-Holades, (w:) Corolla Archaeologica, Lund 1932, s.184-185. Wydaje się, że przyczyn należałoby raczej poszukiwać w tradycjonalizmie i prowincjonalizmie sztuki cypryjskiej, a nie w kręgu przyczyn natury technicznej.

Nie przybliżyła zagadnienia genezy i prototypu przedstawienia dyskusja mająca na celu wyjaśnienie, kogo przedstawiają figurki "Temple-boys". Wszyscy zajmujący się tym zagadnieniem są zgodni w jednej kwestii, że są to przedstawienia małych dzieci, a nawet, jak to próbują uzasadnić niektórzy badacze, dzieci w pierwszym okresie ich życia przed osiągnięciem wieku 2 lat⁵. Funkcję dziecięcych przedstawień również wyjaśniano w bardzo różnorodny sposób, wykorzystując między innymi dla rozstrzygnięcia tej kwestii miejsca ich znalezienia, co w sposób najpełniejszy uczyniła C. Beer⁶. Lokalizacja i identyfikacja miejsca znalezienia figurek nie jest sprawą prostą, biorąc pod uwagę fakt, iż większa część znalezisk z końca XIX wieku nie posiada dokładnej dokumentacji opisowej, jednak ich rozprzestrzenienie może tworzyć przesłankę dla wnioskowań o funkcji przedstawień

Największe ich skupiska występowały bowiem w miejscach, znanych z przekazów starożytnych jako ośrodki kultowe, co potwierdziły badania archeologiczne. Były to takie miejscowości, jak np.: Kurion, Lefkoniko, Colgoi, Idalion, Vouni i Chytroi. W Kurion przedstawienia "Temple-boys" znaleziono w pobliżu sanktuarium Apollina Hylatesa, a wzmianka Cesnoli o zachowanych na niektórych figurkach inskrypcji "Apollinowi" i depozytowy charakter kontekstu innych znalezisk przemawiałyby za ich wotywnym charakterem⁷. W podobnym kontekście znaleziono interesujące nas figurki w Lefkoniko i Vouni; w tej ostatniej miejscowości również w sąsiedztwie sanktuarium Apollina Hylatesa⁸. Z okręgu identyfikowanego z kultem "Pafijskiej Bogini" pochodzą figurki znalezione

⁵ A. de Ridder, Collection de Clerg, vol.V, Les antiquités chytriotés, Paris 1908, s.57.

⁶ C. Beer, Cypriote Temple Boys: some Problems, Praktika, Leukosia 1985, s.385-390.

⁷ L. Palma di Cesnola, A Descriptive Atlas of the Cesnola Collection of Cypriote Antiquities in the Metropolitan Museum of Art, New York 1903, I, pl.CXXX-CXXXII, 937-944, 949-987; II, pl. XLIV, 349, part I, 2, Boston 1885; part III, 1903, nr 2-4, 7-8. Tenże: Cyprus, its Ancient Cities, Tombs and Temples, London 1877. Analizę przedstawień "Temple-boys" z Kurion daje C. Beer, Cypriote Temple Boys, op. cit., s.386 z uwzględnieniem nie publikowanych zabytków ze zbiorów Muzeum w Curium, z wykopalisk C. Mc Faddena prowadzonych w latach 1934-1954.

⁸ J.L. Myres, M. Ohnefalsch-Richter, A Catalogue of the Cyprus Museum, op. cit., nr 5122-5127, s.147.

w Chytroi⁹, zaś figurkę "Temple-boy", z Tamassos należałoby wiązać z istniejącym tam ołtarzem Afrodyty-Astarte¹⁰. Tak więc, przynajmniej w przypadku wymienionych miejscowości, znalezione figurki można określić jako przedstawienia związane z istniejącymi tam kultami Apollina i Afrodyty, przypominając równocześnie, że Golgoi było również jednym z najsłynniejszych ośrodków kultu Afrodyty i założyć, że miały one charakter wotywny.

Mniej jednoznaczny charakter mają znaleziska "Temple-boys" pochodzące z innych miejscowości. W niektórych przypadkach figurki związane są z kultami innych bóstw, jak na przykład w przypadku znalezisk w Kazaphani, gdzie przedstawienia chłopców odkryto w favissie depozytowej związanej z kultem Heraklesa-Melkartha¹¹. Podobnie rzecz się miała ze znaleziskami w Kition, w którym Melkarth był jednym z czołowych bóstw tego ośrodka¹². Nieliczne przykłady figurek pochodzą z grobów, jak to miało miejsce w przypadku Idalion i Salamis oraz w przypadku Amathous¹³. W sumie więc, w przeważającej większości miejsce znalezienia figurek sugeruje ich związek z czołowymi kultami Cypru, to jest kultami Afrodyty, Apollina oraz Melkartha utożsamionego następnie z Heraklesem, a występowanie przedstawień w zespołach przedmiotów wotywnych wskazuje na analogiczny, czyli wotywny charakter omawianych figurek.

W jakim celu składano figurki "Temple-boys" w okręgach sanktuaryjnych i kogo przedstawiały? Z istniejących kilku teorii na ten temat, do najbardziej popularnych należą następujące:

1. Przedstawienia "Temple-boys" są przedstawieniami boskich dzieci, których odpowiednikami w sztuce innych obszarów są egip-

⁹ Jw., s.149, nr 5201, 5208.

¹⁰ Jw., s.170, nr 6119-6126, oraz BCH 100, 1976, s.889, fig. 87; AA 1978, s.224.

¹¹ V.Karageorghis, A "favissa" at Kazaphani, RDAC 1978, s. 156-163 oraz s.192.

¹² E.Gjerstad, Swedish Cyprus Expedition III, Stockholm 1937, s.65. Por. także J.L.Myres, M.Ohnefalsch-Richter, A Catalogue, op. cit., s.157.

¹³ Idalion por. C.Beer, Cypriote Temple Boys, op. cit., s. 386, nr 7; Salamina por. V.Karageorghis, Excavation in the Necropolis of Salamis II, Nicosia 1970, 129 i pl.CLXIV, grób 84; Amathous patrz A.Hermery, Amathonte II, Paris 1981, s.23, nr 13, pl.4.

skie przedstawienia małego Horusa lub Harpokratesa, zaś w sztuce greckiej przedstawienia dziecięcego Erosa.

Teoria ta została poddana krytyce przez Westholma, wskazującego na brak atrybutów boskości u "Temple-boys" bądź innych cech charakterystycznych ułatwiających identyfikację boga-dziecka¹⁴. Charakterystyczne szczegóły ubioru: krótka tunika, występujące niekiedy nakrycia głowy w postaci płaskich beretów lub rzadziej czapek frygijskich, oraz biżuteria, na którą składają się naszyjniki i bransolety nie mają swoich odpowiedników w przedstawieniach innych bóstw dziecięcych. Wiele z nich występuje natomiast w cypryjskich przedstawieniach rzeźbiarskich, np. w przedstawieniach dzieci o przeznaczeniu sepulkralnym bądź w przedstawieniach ludzi dorosłych. Dodać do tego można stwierdzenie, iż zarówno w kultach cypryjskich, jak i w tradycjach cypryjskiej sztuki nie ma form kultu i przedstawień boga-dziecka. Dopiero pod wpływem greckim wykształcają się przedstawienia dziecięcego Erosa, najczęściej jednak wyposażone są one w charakterystyczne dla niego atrybuty, głównie w skrzydła ułatwiające jego identyfikację. Istnieją natomiast w sztuce cypryjskiej legitymujące się długimi tradycjami przedstawienia dzieci towarzyszących matkom-boginiom i podobnie, jak to ma miejsce na innych obszarach świata starożytnego, wiązane są z kultami bogiń utożsamiających płodność i macierzyństwo, nie zaś z kultami dziecięcych bóstw¹⁵.

2. Przedstawienia "Temple-boys", które wśród zawieszek naszyjnika noszą sygnety interpretowane są jako przedstawienia dzieci pełniących lub mających pełnić w przyszłości funkcję strażnika archiwum lub skarbcza sanktuarijnego. Przeciw takiej identyfikacji przemawia zarówno brak informacji w tradycji literackiej, jak i fakt, że wiele przedstawień odnosi się do dzieci bardzo małych, "raczkujących", o czym świadczy charakterystyczna postawa i rodzaj odzieży noszonej wyłącznie przez bardzo małe dzieci. Niemożliwy również wydaje się sam fakt pełnienia jakichkolwiek funkcji świątynnych przez dzieci w tak wczesnym wieku, zaś przypuszczenie, że rzeźby przedstawiają dzieci w momencie poświęce-

¹⁴ A. Westholm, The Cypriote "Temple-boys", Op. Ath. II, 1955, s. 75-77.

¹⁵ J. Karageorghis, La Grande Déesse et son Culte à travers l'iconographie, de l'époque néolithique au IVe siècle avant Christe, Lyon 1977.

nia ich w przyszłości służbie w świątyni wydaje się być mało przekonujące¹⁶.

3. Przedstawienia "Temple-boys" mają charakter wotywny i były fundowane przez rodziców z prośbą o opiekę nad dzieckiem. Teorię taką potwierdzałyby zarówno przedmioty ofiarne w rękach dzieci, jak i sam zwyczaj fundowania wotywnych przedstawień przez rodziców proszących o życzliwość dla swego potomstwa, potwierdzony w epigrafice i rzeźbie cypryjskiej, mimo iż dotyczy dzieci starszych¹⁷. Wyposażenie przedstawień chłopców w biżuterię rzeźbioną lub malowaną, której elementy składowe, obok symboli apotropaicznych, wydają się także powtarzać symbole falliczne, przemawia również na korzyść przytoczonej hipotezy.

4. Rozwinięciem teorii o wotywnym charakterze przedstawień "Temple-boys" jest hipoteza Westholma zyskująca sobie największą aprobatę w literaturze przedmiotu. Wiąże ona rzeźby chłopców z prośbą rodziców zanoszoną do bóstwa przed urodzeniem dziecka. Złożenie figurki "Temple-boy" w sanktuarium byłoby więc równoznaczne z chęcią pozyskania przychylności bóstwa i nadzieją, że zapewni ono rodzicom oczekującym przyjścia na świat dziecka urodzenie chłopca silnego i zdrowego¹⁸. Dzięki przychylności bóstwa oraz przezorności rodziców wyposażających wyobrażenie dziecka w amulety, dziecko w przyszłości stałoby się obfitującym w siłę i bogactwo mężczyzną, nie narażonym na większe przeciwności losu.

Za teorią Westholma wydają się przemawiać co najmniej dwa argumenty. Jednym z nich jest sam rodzaj przedstawienia, nie mający swego odpowiednika np. w przedstawieniach małych dziewczynek, które tworzyłyby równie zwartą i odrębną grupę w rzeźbie

¹⁶ Por. J.L.Myres, Handbook of the Cesnola Collection from Cyprus, The Metropolitan Museum of Art, New York 1914, s.187-188 oraz A. de Ridder, Collection de Clerg, op. cit., s.58 i nast.

¹⁷ Funkcję tę potwierdza także współwystępujący kontekst innych znalezisk, jak i same miejsca znalezienia, często są nimi bowiem przyświątynne favissae. Por. V.Karageorghis, A "favissa" at Kakopetria, RDAC 1977, s.178-201. Jedną z mniej przekonujących teorii jest propozycja interpretowania przedstawień chłopców jako wotywnego daru rodziców uczestniczących w obrzędzie prostytucji sakralnej w kulcie Afrodyty. Por. E.Sjöqvist, A Cypriote Temple Attendant, AJA 59, 1955, s.45-47, oraz opinia na temat jego propozycji C.Beer, Cypriote Temple Boys, op.cit.,s.388.

¹⁸ A.Westholm, The Cypriote "Temple boys", op. cit.,s.76-77, por. także A.Hermayr, op. cit., s.23.

cypryjskiej. Drugim argumentem wydaje się być rozpowszechniony i potwierdzony różnorodnymi wotami znalezionymi na Cyprze zwyczaj zwracania się do bóstw z prośbą o zapewnienie płodności i szczęśliwe urodzenie dziecka. Wydaje się również, że można do powyższej argumentacji dołączyć jeszcze jeden przykład, przemawiający za hipotezą Westholma. Najważniejszym bóstwem Cypru, do którego najczęściej zwracano się z prośbą o płodność, była Afrodyta, w swej pierwotnej, przedgreckiej formie personifikacja płodności i macierzyństwa. Nim stała się, przede wszystkim w literaturze i sztuce greckiej boginią piękności i miłości, geneza i formy jej kultu na Cyprze wskazują na związek z kultami roślinności, obfitości, płodności. U podstaw kultu Afrodyty cypryjskiej leżał pierwotny kult Bogini-Matki, tak charakterystyczny dla społeczeństw rolniczo-hodowlanych świata starożytnego, wzbogacony o elementy kultów i obrzędowości innych bóstw kobiecych: Isztar-Astarte-Izydy. Zaczerpnięte z obrzędowości Starożytnego Wschodu wróżbiarstwo, magia, prostytutka sakralna złożyły się w efekcie na kult bliski zarówno mieszkańcom samego Cypru, jak i przyciągającym do najsłynniejszego sanktuarium Afrodyty w Paphos pielgrzymów z innych krajów¹⁹.

Męskim partnerem Afrodyty był zawsze młody bóg utożsamiający witalność i siłę rozrodczą. Stąd częsta bliskość sanktuariów Afrodyty i bóstw męskich na Cyprze, wśród których do najbardziej popularnych należeli Apollo Hylates i prawdopodobnie Melkarth-Herakles jako partner Afrodyty Astarte, chociaż kult tego ostatecznego jest słabiej zbadany²⁰. Do najczęściej spotykanych posągów wiązanych z postacią Afrodyty i interpretowanych bądź jako przedstawienia samej bogini, bądź też jej kapłanek lub wotantek

¹⁹ J. Karageorghis, La Grande Déesse, op. cit.; J. Rudhardt, Quelques notes sur les cultes chypriotes, en particulière sur celui d'Aphrodite, w: Chypre, des origines au Moyen-Age, Geneve 1975, s. 109-150. Por. także O. Masson, M. Sznycer, Recherches sur les Phéniciens à Chypre, Geneve-Paris 1972; O. Masson, Cultes indigènes, cultes grecs et cultes orientaux à Chypre, Colloque d'histoire des religions, Strassbourg 1958, Paris 1960.

²⁰ Jw. oraz D.G. Hogarth, Devia Cypria, Notes of an Archaeological Journey in Cyprus in 1888, London 1888. Współwystępowanie męskich partnerów obok bóstw kobiecych - personifikacji płodności charakterystyczne jest nie tylko w kulcie Afrodyty Kyprii. Wystarczy przypomnieć związki: Astarte-Tammuz, Kybelle-Atys, Izyda-Ozyrys, Afrodyta-Ariadna-Adonis i inne.

należą w sztuce cypryjskiej przedstawienia kobiet w bogatej biżuterii z amuletami fallicznymi i astralnymi. Zarówno w przedstawieniach kobiecych, jak i przedstawieniach mężczyzn (kapłani lub wotanci) powtarzają się trzymane w rękach przedmioty interpretowane jako ofiary. Należą do nich najczęściej płody roślinne: kwiaty i owoce, zwierzęta i ptaki ofiarne: kozły i gołębie. Ten właśnie rodzaj ofiar wymieniają autorzy starożytni, jako charakterystyczny dla kultu Afrodyty. Często też w sztuce Cypru powtarzają się przedstawienia kobiet podtrzymujących dłońmi piersi lub trzymających na rękach niemowlę utrzymywane w tej samej konwencji, niezależnie od okresu powstania, i wiązane również z kultem Afrodyty.

Przytoczone rodzaje przedstawień rzeźbiarskich i darów wotywnych oraz charakterystyczna biżuteria powtarzająca niektóre elementy znajdują swoje liczne analogie w sztuce Starożytnego Wschodu zarówno w przedstawieniach bogiń utożsamiających płodność, jak i w rodzajach składanych im ofiar. Pod wpływem ikonografii Starożytnego Wschodu wykształciła się w plastyce cypryjskiej charakterystyczna grupa przedstawień wotywnych w postaci "Temple-boys" adresowana do bóstw, których rodzaj kultów i obrzędowość zostały również w znacznej mierze ukształtowane przez kultury Starożytnego Wschodu.

W topografii znalezisk "Temple-boys" dominują miejscowości słynne w starożytności z kultu Afrodyty. Do takich miejscowości należało fenickie Kition, w którym było także sanktuarium przypisywane Melkarthowi, konkurujące z Paphos Golgoi - jedno z najstarszych miejsc kultu Afrodyty na Cyprze, Chytroi, z sanktuarium związanym z kultem "Bogini Pafijskiej", Tamassos, w którym kwitł kult Astarte-Afrodyty, czy wreszcie Amathous z kultem Afrodyty Amathousia. Główny ośrodek kultu Apollina, jakim był Kurion, czy centrum kultu Zeusa w Salamis musiały także posiadać sanktuaria Afrodyty, o czym świadczą znajdowane tam rzeźby i przedmioty wotywnie związane z Afrodytą²¹. Tak więc wydaje się, że zarówno wa-

²¹ Kult Afrodyty poświadczony jest w licznych źródłach literackich dla wielu miejscowości starożytnego Cypru. Poza Paphos wzmianki te dotyczą Golgoi i Idalion, Teocr 15, 96-144, Salamis, Ovid. Met. XIV, 698, Plut. Vitae Tes. XIV, 6, Amathous, Plut. Tes. XIX, 21, Herod. I, 199, Strabon III, 4, 17, 165, Solii, Strabon XIV, 6, Morphou, Strabon VIII, 13, Kurion, Herodot V, 113, Lapithos, Strabon XIV, 682 i inne.

pienne, jak i terakotowe przedstawienia "Temple-boys", przez większość badaczy uważane za przedstawienia wotywne można by próbować wiązać z kultem czołowego bóstwa Cypru, jakim była Afrodyta, i charakterystycznym dla jej kultu aspektem płodności. Omawiane przedstawienia można byłoby interpretować jako dary wotywne mające na celu pozyskanie życzliwości bogini dla mającego się narodzić lub już narodzonego dziecka płci męskiej.

Trudnością w pełniejszym udokumentowaniu takiej interpretacji jest brak przykładów "Temple-boys" z najważniejszej świątyni Afrodyty na Cyprze, to jest z Paleapahos. Nie znamy również przykładów "Temple-boys" z Nea Paphos, gdzie również istniała świątynia Afrodyty. Nie występowały one także w sanktuarium Apollina Hylatesa w Nea Paphos. Powstaje więc pytanie, czy omawiane wotywne statuetki należy wiązać z kultem określonego bóstwa, a więc Afrodyty, utożsamiającej aspekt płodności, czy też z kultami najważniejszych bóstw niektórych ośrodków, które w przekonaniu mieszkańców tychże ośrodków najlepiej pełnić mogły rolę opiekunczą wobec dziecka? Dlatego też w Kurion zwracano się do Apollina, w Kiton do Melkartha, a w Tamassos do Afrodyty-Astarte. Być może występowanie "Temple-boys" w niektórych ośrodkach kultowych, a brak tych przedstawień w innych miejscowościach należałoby wiązać z określonymi grupami etnicznymi? Kulturowane wśród nich zwyczaje znajdowałyby wyraz także w określonym sposobie i rodzaju składanych wotów, a nie z określonymi ściśle bóstwami? Interesujące jest to, że wiele przedstawień "Temple-boys" pochodzi z ośrodków mających od dawna ugruntowane kontakty ze światem fenickim lub wręcz legitymujących się ludnością pochodzenia fenickiego. Być może ten właśnie fakt tłumaczy podobieństwo cypryjskich "Temple-boys" do fenickich rzeźb siedzących chłopców, tak charakterystycznych dla sztuki Sydonu i wyjaśnia powstanie tej grupy przedstawień w repertuarze ikonograficznym sztuki cypryjskiej.